

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 17. kolovoza 2022.

[Multimedia]

„Pradavni“. Starost uvjerava u odredište života koji više ne umire

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Riječi Danielova proročkog sna, koje smo čuli, dozivaju u pamet viđenje Boga koje je u isti mah i tajanstveno i zadivljujuće. Nalazimo ga ponovno na početku knjige Otkrivenja i odnosi se na Uskrslog Isusa, koji se vidiocu ukazuje kao Mesija, Svećenik i Kralj, vječan, sveznajući i nepromjenjiv (1, 12-15). On polaže svoju ruku na vidiočevu rame i umiruje ga riječima: „Ne boj se! *Ja sam Prvi i Posljednji*, i Živi! Mrtav bijah, a evo živim u vijeke vjekova“ (rr. 17-18). Tako nestaje posljednja prepreka straha i tjeskobe koju je teofanija uvijek pobuđivala: Živi nas umiruje, ulijeva nam sigurnost. I on je umro, ali sada zauzima mjesto koje mu je namijenjeno: mjesto Prvog i Posljednjeg.

U tom ispreplitanju simbolâ – ovdje ima toliko simbola – postoji aspekt koji nam možda pomaže bolje razumjeti vezu ove teofanije, tog pojavljivanja Boga, s ciklusom života, vremenom povijesti, gospodstvom Boga nad stvorenim svijetom. A taj je aspekt povezan sa starošću. Kakve to ima veze s tim? Pogledajmo.

To viđenje ostavlja utisak jakosti i snage, plemenitosti, ljepote i draži. Odjeća, oči, glas, stopala, sve je sjajno u tome viđenju: riječ je o viđenju! Kosa je, međutim, bijela: kao vuna, kao snijeg. Kao

kod starca. Najrašireniji biblijski izraz koji se koristi za stariju osobu je „*zaqen*“: od „*zaqan*“, što znači „brada“. Bijela kosa i vlasi je drevni simbol vrlo dugog vremena, nečega što je od pamtivijeka, vječnog postojanja. Kad razgovaramo s djecom ne smijemo sve demitologizirati: slika Boga kao starca sa sijedom kosom nije bezvezan simbol, to je biblijska, plemenita pa i nježna slika. Lik koji se u Otkrivenju nalazi između zlatnih svijećnjaka poklapa se s likom „Pradavnog“ iz Danielova proroštva. Star je koliko i cijelo čovječanstvo, pa čak i više. Star je i nov kao Božja vječnost. Jer Božja vječnost je takva, drevna i nova, zato što nas Bog uvijek iznenađuje svojom novošću, uvijek nam izlazi ususret, svakoga dana na poseban način, za taj trenutak, za nas. Obnavlja se uvijek: Bog je vječan, on je oduvijek, možemo reći da u Bogu ima kao neka starost, ali nije tako, on je vječan, obnavlja se.

U istočnim Crkvama blagdan Susreta Gospodnjega u hramu, koji se slavi 2. veljače, jedan je od dvanaest velikih blagdana u liturgijskoj godini. U njemu je u prvom planu Isusov susret sa starcem Šimunom u hramu i ističe susret čovječanstva, koje predstavljaju starac Šimun i starica Ana, s Kristom Gospodinom, vječnim Sinom Božjim koji je postao čovjekom. Jedan od njegovih prelijepih prikaza može se vidjeti u Rimu u mozaicima crkve Svete Marije u Trasteveru (Santa Maria in Trastevere).

Bizantska liturgija moli zajedno sa Šimunom: „Ovo je Onaj koji je rođen od Djevice: On je Riječ, Bog od Boga, onaj koji se za nas utjelovio i spasio čovjeka“. I nastavlja: „Neka se danas otvore vrata neba: vječna Očeva Riječ, preuzevši na sebe jedan princip vremena, ne izlazeći iz svojega božanstva, svojom voljom prikazana je u hramu Zakona od Majke Djevice i starac je uzima u naručje“. Te riječi izražavaju ispovijed vjere prva četiri ekumenska sabora, koja su sveta za sve Crkve. Ali Šimunova gesta također je *najljepša slika kad je riječ o posebnom pozivu starosti*: gledajući Šimuna gledamo najljepšu sliku starosti: prikazati djecu koja dolaze na svijet kao neprekidni Božji dar, znajući da je jedno od njih Sin rođen u samoj Božjoj intimi, prije svih vjekova.

Starost, na svome putu prema svijetu u kojem će se ljubav koju je Bog stavio u stvaranje konačno moći širiti bez prepreka, prije nego se oprost od svijeta, mora učiniti ovu gestu Šimuna i Ane. *Starost mora djeci svjedočiti* – to je za mene srž, središnja jezgra starosti – *starost mora svjedočiti djeci o njihovom blagoslovu*: ona se sastoji u njihovom – lijepom i teškom – uvođenju u otajstvo *određenja života* koje nitko ne može zatrti. Pa ni smrt. Davati svjedočanstvo vjere pred jednim djetetom znači sijati život; ujedno, davati svjedočanstvo čovjekoljublja i vjere poziv je starijih osoba. Dati djeci stvarnost koju su živjeli kao svjedočanstvo, predavati im svjedočanstvo koje se prenosi s koljena na koljeno. Mi stariji smo pozvani na to, predavati svjedočanstvo koje se prenosi s koljena na koljeno, da ga oni dalje prenose.

Svjedočanstvo starijih je *djeci uvjerljivo*: svjedočanstvo koje daju mladi i odrasli ne može biti tako autentično, tako nježno, tako potresno, kao svjedočanstvo starijih, djedova i baka. Kad starija osoba blagoslivlja život koji joj dolazi ususret, odbacujući svaku ogorčenost zbog života koji se bliži svome kraju, ona je neodoljiva. Nije ogorčena zbog toga što vrijeme prolazi i ona se sprema

otići: to ne. Nju resi radost dobrog vina, vina koje je s godinama postalo dobro. Svjedočanstvo starijih objedinjuje životne dobi i same dimenzije vremena: prošlost, sadašnjost i budućnost, jer oni nisu samo sjećanje, oni su sadašnjost i ujedno obećanje. Bolno je – i štetno – vidjeti da se životne dobi shvaća kao odvojene svjetove, kao konkurente, gdje svaka pokušava živjeti na račun druge: to nije dobro. Čovječanstvo je drevno, vrlo drevno, ako gledamo vrijeme koje mjerimo satom. Ali Sin Božji, koji je od žene rođen, Prvi je i Posljednji svakog vremena. To znači da nitko ne ostaje izvan njegova vječnog rađanja, izvan dohvata njegove sjajne snage, izvan njegove blizine pune ljubavi.

Savez – kažem *savez* – *starih i djece* spasit će ljudsku obitelj. Tamo gdje djeca, gdje mladi razgovaraju sa starijima tamo ima budućnosti; ako ne bude toga dijaloga između starijih i mladih, budućnost se ne vidi jasno. *Savez* starijih i djece spasit će ljudsku obitelj. Možemo li, molim vas, vratiti djeci, koja se moraju naučiti rađanju, nježno svjedočanstvo starijih koji posjeduju mudrost umiranja? Hoće li ovo čovječanstvo, koje uza sav svoj napredak izgleda kao jučer rođeni adolescent, moći povratiti milost starosti koja čvrsto *drži obzor našeg određenja*? Smrt je svakako težak životni prijelaz. Svima nam je otići s ovoga svijeta, ali to nije lako. Ali smrt je također prijelaz koji zatvara vrijeme neizvjesnosti i odbacuje sat: to je teško, zato što je to prolazak kroz smrt. Jer ljepota života, koji više nema isteka, upravo tada počinje. Ali počinje s mudročću toga muškarca i te žene, starijih osoba, koji su kadri dati mladima svjedočanstvo koje se prenosi s koljena na koljeno. Mislimo na dijalog, na *savez* starih i djece, starih i mladih, i pazimo da se ta veza ne prekine. Neka starije osobe imaju radost govoriti, razgovarati s mladima, a mladi neka potraže starije osobe kako bi od njih preuzeli životnu mudrost.

U sklopu pozdrava talijanskim vjernicima

U mislima mi je Ukrajina. Ne zaboravimo taj mučenički narod.